

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คำโพธิ์ใจ เขาปลุกโพธิ์ คำโพธิ์ โพธิ์คือปัญญา นี่เป็นสัญลักษณ์ แต่ความจริงปัญญามันเกิดจากเรานะ คูสเวลาเขามีการขัดแย้งกัน เห็นไหม เขาต้องแย่งความชอบธรรม

“อธรรมกับธรรมใจ”

ธรรมะ เห็นไหม ธรรมะเป็นฝ่ายชนะอธรรม ถ้าเขาต้องแย่งความชอบธรรมกัน ถ้าความชอบธรรม ทำไปแล้วมันจะประสบความสำเร็จ แต่ความชอบธรรม ถ้าเราชอบธรรมแล้ว อธรรมถ้ามันมีแรงนี่ชอบธรรม เราชอบธรรม แต่มันไม่ธรรมชอบ ถ้าธรรมชอบมันจะเกิดความชอบธรรม ธรรมชอบใจ นี่เวลามันมีสัมมาทิฐิความเห็นชอบ การกระทำเป็นความชอบ ถ้าความชอบ เห็นไหม เวลามรรคญาณ นี่ตรัสรู้เองโดยชอบ กับตรัสรู้โดยกิเลสใจ

เวลามันตรัสรู้โดยกิเลส มันมีความเห็นของเราครอบงำไปด้วย แล้วเรานี้ความถูกต้อง ความถูกต้องของใคร? ถ้าความถูกต้องของกิเลสมันเห็นแก่ตัว พอมันเห็นแก่ตัว ถ้าเห็นแก่ตัวตัวเองได้ประโยชน์แล้วสิ่งนั้นก็เป็นอย่างงามความดีใจ มันเป็นความดีของกิเลส มันไม่มีสิ่งใดเทียบเคียง เห็นไหม

ศีลธรรม จริยธรรม แล้วจริยธรรมมันมีมาตรวัดตรงไหน? ตรงไหนว่าศีลธรรมจริยธรรมของใคร? ศีลธรรมของใคร? จริยธรรมของใคร? ถ้าจริยธรรมของใคร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมีศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล เห็นไหม ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ คำว่าถือศีลนี้แหละ ในลัทธิศาสนาอื่นเขาก็ว่าเป็นศีลของเขา แต่ศีลนี้เอาเนื้อความของศีลมาเทียบกันสิ ถ้าเนื้อความของศีล เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะการถือศีล ๕ สีเลนะสุกะติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา ศีลทำให้ความเป็นสุขนะ ถ้าเรามีศีลมีธรรมของเรา หัวใจเรามันไม่เดือดร้อนก่อนนะ พอไม่เดือดร้อนก่อนมันจะไปทำลายใครไหม?

นี่มันไม่เคียดร้อนนะ มันมีความสุขของมัน มีโภคสมบัติเพราะมันไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย การแสวงหาอันหนึ่ง การเก็บรักษานะ ครอบครัวใดตระกูลใดมีการเก็บรักษา มีการซ่อมแซมของใช้ของสอยในบ้านนั้น ครอบครัวนั้นจะไม่มีวันเสื่อมเลย ครอบครัวใดหาเงินได้มากมายมหาศาลเลยแต่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ครอบครัวนั้นจะมีแต่ความเสื่อม

สี่เลนะสุคะติง ยันติ มันมีความสุขในตัวของมันเอง จะมีศีล มีความปกติของใจ ศีลธรรมจริยธรรม ถ้าธรรมชอบ เห็นไหม ถ้าธรรมไม่ชอบ ถ้าคนที่มีกำลังมันเป็นอธรรมก็ได้ ถ้าความเป็นอธรรมนี้ธรรมไม่ชอบ ถ้าธรรมไม่ชอบมันรุกรานเขา มันทำลายเขา แต่มันเป็นวาระ มันเป็นการของสัตว์

สภากรรม สภาคะคือความเป็นไปของโลก ความเป็นไปของสังคม ถึงเวลาจุดหนึ่ง นี้เวลาเกิด เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเกิดร่วมสหชาติ เกิดพร้อมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาพ้นจากทุกข์ พาพ้นจากทุกข์เราก็แสวงหากัน นี่สังฆเวชนียสถานทั้ง ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนท์ถามว่า

“ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ถ้าคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำอย่างไร?”

“ให้ไปสังฆเวชนียสถานทั้ง ๔”

แต่เวลาพระกรรมฐานของเราจะ เวลาคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอย่างไร? ถ้านึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้นึกพุทโธ ให้นึกพุทโธนะ นึกพุทโธ เห็นไหม พุทโธเป็นชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติ แล้วพุทโธมันอยู่ที่ไหน? นึกถึงพุทโธแล้วพุทโธนี้ใครเป็นคนนึกมัน หัวใจเป็นคนนึกมัน เห็นไหม หัวใจเป็นความรู้สึกเป็นคนนึกพุทโธ มันเกิดขึ้นมาโดยลอยมาจากฟ้าไม่ได้ แต่พุทโธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านค้นคว้าขึ้นมาพุทโธยังไม่มี

คำว่าพุทโธยังไม่มี เห็นไหม ดูเวลาอนาถปิณฑิกเศรษฐีไปสาวัดดี ไปหาญาติ บอกนี้พุทโธเกิดแล้ว พุทโธเกิดแล้ว คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้ว ใครๆ ก็ว่าพุทโธใครๆ ก็ว่าสิ้นกิเลส ความสิ้นกิเลส ดูเวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเจ้าตัทธิต่างๆ ใครก็

ปฏิญาณตนว่าเป็นศาสดาๆ มันศาสดาของกิเลสไง ศาสดาของกิเลสคือความเห็น ความชอบ มัน
ธรรมชอบหรือเปล่า? มันธรรมชอบโดยกิเลส ธรรมชอบด้วยความพอใจของตัวเอง

เวลามันเป็นความพอใจมันก็มีความสุข มันมีความชุ่มชื่นของมัน เพราะมันพอใจ มันได้
ปรนเปรอกิเลสแล้วมันก็พอใจ มันพอใจแต่มันไม่ได้ชำระกิเลส เห็นใหม่ แต่การขัดเกลา การ
ขัดแย้ง การขัดเกลากิเลส การทวนกระแสของเรา นี่สิ่งใดที่ขัดใจ ความขัดใจเรา นี่ทำความดี
ความชอบ ทำสิ่งที่ดีมันขัดใจเราไปหมดแหละ มันจะต้องการนอนแผ่ของมัน มันจะต้องการ
ความสะดวกสบายของมันโดยธรรมชาติของกิเลส

โดยธรรมชาติกิเลสเป็นอย่างนั้นนะ แล้วเวลาถึงนั้น เห็นใหม่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง นี่ก็ปล่อยวางๆ ปล่อยวางแบบนั้นปล่อยวางแบบไม่มีเหตุผล ปล่อย
วางโดยกิเลส ปล่อยวางโดยเห็นแก่ตัว แต่การปล่อยวางตามองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ
เหมือนเราทำธุรกิจ ทำสิ่งต่างๆ ทำหน้าที่การงานแล้วเราสละทิ้งไป

เพราะอะไร? เวลาบรรพชาฉันเกิดนะ เวลาสมาธิมันเกิดขึ้นมา เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมา
เห็นใหม่ คำโพธิ์ๆ นี่คำหัวใจขึ้นมา โพธิ์ โพธิ์คือพุทธะ โพธิ์คือความรู้ โพธิ์คือปัญญาของเรา นี่
มันเกิดมาจากไหน? ถ้ามันไม่ฝึกฝนมา นี่ธรรมชอบ ธรรมชอบจากข้างใน อุดตา หิ อุดตโน นา
โถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

นี่ชนะข้าศึก ชนะฝ่ายตรงข้าม จะคุณด้วยร้อย คุณด้วยพันขนาดไหน สร้างเวรสร้างกรรม
หมดเลย แต่ถ้าชนะตนเอง เห็นใหม่ ชนะเราชะอย่างหนึ่ง ชนะเราคนเดียวดีกว่าชนะทุกๆ คน ถ้า
ชนะเราคนเดียวโลกจะร่มเย็นเป็นสุข เราก็ร่มเย็นเป็นสุขด้วย โลกจะเราร้อนขนาดไหน เราก็จะ
ไม่เราร้อนไปกับเขา ไม่เราร้อนไปกับเขานะ คุณติเวลาของใช้ของสอยเรามันอยู่นอกตัวเรา เห็น
ใหม่ มันชำรุด มันเสียหายไป ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะมันจะไปเสียใจกับมันใหม่?

นี่เรื่องโลกก็เหมือนกัน เราอยู่กับโลกเขา มันต้องชำรุดเสียหายไปเป็นตามธรรมชาติของ
มันสภาวะแบบนั้น ทรัพยากรมันต้องใช้ไป ต้องสอยไป นี่มันก็หมดไปเป็นธรรมดา มันหมดไป
เป็นธรรมดาณะ แต่ก็ต้องมีเป็นเทคโนโลยีใหม่ขึ้นมารองรับๆ มันไป เพราะคนไม่ยอมจำนน
หรือคนนี่ ปัญญาของคนไม่ยอมจำนนสิ่งใด แต่ถ้ามันยังมีใช้มีสอยมันไม่คิด ไม่ขวนขวาย แต่
ถ้ามันขวนขวายขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งของมันจะเกิดขึ้น เวลาเกิดขึ้นมาจากขนาดไหนมันก็เป็นไป

นี่ธรรมโดยชอบ ถ้าโดยชอบของเราเนมันจะชอบจากข้างใน ถ้ามันธรรมไม่ชอบ ธรรมไม่ชอบ เห็นไหม ความชอบธรรม ถ้าความชอบธรรมต้องชนะนะ ธรรมะย่อมชนะอธรรม ธรรมะย่อมชนะอธรรม แต่ขณะที่เราจะสร้างธรรมะขึ้นมา มันธรรมะของใครก่อน? ธรรมะของกิเลสนะ กิเลสเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม แล้วเราศึกษามา เราค้นคว้ามา เราว่าเป็นธรรมๆ มันเป็นการคาดหมาย

“ผู้ใดปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม”

ความสมควรแก่ธรรมให้มันเป็นสัจจะความจริง ความจริง เห็นไหม ความจริงกับความจริงมันเข้ากัน หัวใจมันปลอม ความคิดนี้มันปลอม ความคิดของเรามันปลอมหมดเลย ปลอมจากสิ่งที่เป็นต้นข้าว ต้นข้าวนะ

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา”

มารเกิดจากความดำริ แล้วความจริงของเราเกิดจากความคิด ความคิด เห็นไหม ความคิดมันเกิดมาจากความดำริ ความเห็น ความคิด ความเห็นของเรามันคิดออกมา มารมันแทรกออกมา นี่ต้นข้าวของเรามันสกปรก ถ้าต้นข้าวของเราสกปรก เราไปศึกษาธรรมขึ้นมามันก็เจอไปด้วย เจอไปด้วย นี่มันไม่ชอบตรงนี้ไง เราถึงต้องกลับมาทำกรรมฐาน ทำความสงบของใจเข้ามา

ถ้าไม่ทำความสงบของใจเข้ามา สิ่งที่เกิดขึ้นมา ตรรกะตรรกขนาดไหน ใช้วิตกวิจารณ์ขนาดไหน มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของโลกๆ แต่ แต่มันก็มี มันมีโดยสามัญสำนึก มันมีโดยความเป็นความจริง มันมีโดยข้อเท็จจริง โลกนี้มีเพราะมีเรา โลกนี้มันก็มี ถ้าไม่มีเรา โลกนี้มันก็มีแต่ไม่มีเรา

“โลกนี้มีเพราะมีเรา”

ความคิดเกิดจากกิเลสมันก็เกิดจากเรา ถ้าเกิดจากเราขึ้นมาสิ่งนี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นสิ่งที่มียู่จริงๆ มันถึงว่าเป็นสมมุติบัญญัติ สิ่งที่เกิดขึ้นมาตามความเป็นจริง เราถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามา เพื่อจะชำระให้มันสะอาด เพื่อเปิดมันให้เป็นโลกุตตรปัญญา

โลกียปัญญา ศึกษาตริภังคญาณ ไหน มันมีความรู้ มันมีความเข้าใจทั้งนั้นแหละ นี่ธรรมชาติของกิเลส แต่มันก็ต้องมีจริงๆ ธรรมชาติของกิเลสเพราะเราเกิดมาจากกิเลส เราปฏิเสธไม่ได้ เพราะถ้าไม่มีกิเลสเราจะไม่มาเกิด ในเมื่อต้นเหตุมันมาจากการเกิด ต้นเหตุมันมาจากอวิชชา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ด้วยอวิชชา จะด้วยอวิชชาแต่มันมีโอกาสไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามันไม่มี มันไม่มีถึงขั้นคว้าเอง เห็นไหม ถึงว่าเป็นศาสดา เป็นสยมภู เป็นตรัสรู้เอง ตรัสรู้เองโดยชอบ แต่ของเรานี้ไม่ได้ตรัสรู้เอง เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้เทคโนโลยีมันมีแล้ว สิ่งที่มีมันมีอยู่แล้ว นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจมันมีอยู่แล้ว แต่เราก็กังเอากิเลสไปตีความ เอากิเลสไปทำให้มันบิดเบือนไป มันไม่ชอบ เห็นไหม ความชอบธรรมมันจะเป็นความถูกต้องไปหมด

นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชอบธรรม แต่เราทำไม่ชอบ เราทำผิดของเรา เราตีความของเรา เราเห็นของเรา แต่เราเห็นของเราเห็นขนาดไหน ถ้ามันไม่เป็นจริงเราพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้เพราะอะไร? เพราะมันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพตลอด มันคงที่ไม่ได้

“กุปปธรรม อกุปปธรรม”

กุปปธรรม ลัทธิเพ ชัมมา อนัตตา สภาพที่เป็นธรรมชาติ เป็นกุปปธรรม เพราะมันแปรสภาพตลอดเวลา ธรรมชาติที่เป็นปรมาตมธรรมมันเป็นอกุปปธรรม มันไม่แปรสภาพอีก ไม่แปรสภาพมันคงที่อย่างไร? มันมีความรู้สึกอย่างไร? มันเป็นความจริงได้อย่างไร? เห็นไหม สิ่งที่เป็นวัตถุมันแปรสภาพตลอดเวลา สิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นความรู้สึก สิ่งที่เป็นความนึกคิด ความคิดที่มันฝังใจ ทำไมมันลบล้างได้ยาก นี่แล้วสังขารที่ความจริง มันเป็นสังขาร มันเป็นสันติภูมิจิโก มันเป็นอริยสัจ

มันเป็นอริยสัจนะ แล้วมันฝังอยู่กับใจ แล้วมันจะลืมได้อย่างไร? มันจะเป็นได้อย่างไร? พระอรหันต์ลืมในอะไร? ลืมในสมมุติบัญญัติ พระอรหันต์ไม่ลืมในอะไร? พระอรหันต์ไม่ลืมในสังขารอันนี้ไง ไม่ลืมในอริยสัจ ไม่ลืมในความเป็นจริงของใจ ใจมันเป็นจริงแล้ว ความรู้สึกเราเป็นจริงมันจะลืมได้อย่างไร? มันเป็นเรื่องเดียวกับใจ มันเป็นใจ ใจมันเป็นเสียเอง

นี่โดยชอบ สัจจะความจริงโดยชอบ ชอบจากข้างนอก ชอบจากข้างใน ความจริงเป็นความจริงนะ ถ้าความไม่จริง ความไม่จริงคือความจำ ความจำมันเลอะๆ เลื่อนๆ ต้องฟื้นฟูตลอด

ต้องทบทวนตลอด แต่อริยสัจไม่ต้องทบทวน มันเป็นสัจจะของมัน มันเป็นอัตโนมัตติ กระจกเมื่อไหร่มันก็เป็นสัจจะตลอดไปๆ มันถึงเป็นปัจจุบันตลอด เห็นไหม

นี่สิ่งที่เป็นความชอบ ชอบจากข้างนอก ชอบจากข้างใน โลกเขาแสวงหาความยุติธรรม หาความชอบธรรม แล้วเรารู้จักโลกข้างในของเราไหม? เรารู้จักตัวของเราเองไหม? เรารู้จักชีวิตของเราไหม? เราหาความชอบธรรมให้กับตัวเองได้ไหม? ถ้าเราหาความชอบธรรม หาความจริงให้กับตัวเราเอง เราจะพ้นจากสิ่งที่ครอบงำหัวใจ พ้นจากสิ่งที่ครอบงำเป็นอิสรภาพ เป็นอิสรภาพที่ไม่แปรปรวน

มันจะมีความสุข มันจะเป็นวิมุตติสุขขนาดไหน พิสูจน์ได้จากความทุกข์ พิสูจน์ได้จากหัวใจของเราเอง ไม่ต้องไปค้นคว้าในตำรา ตำราเป็นวิธีการเป็นทฤษฎีที่จะให้เราค้นคว้ากลับมา ซึ่กลับมาที่ใจ ซึ่กลับมาที่ความรู้สึก แล้วความรู้สึกนี้ออกแสวงหา แล้วทำลายถึงที่สุด ความรู้สึกมันมีสิ่งใดที่มันเศร้าหมอง ที่มันเป็นความฟ่องใส ที่มันมีอะไรเจือมาด้วย แล้วเราค้นคว้าของเราขึ้นมาโดยมรรคญาณ มันจะกรองให้สะอาดได้

สิ่งที่สะอาดขึ้นมา เห็นไหม สิ่งนี้ทำได้ ถ้าทำแล้วมันจะมีคุณค่าขนาดไหน คิดดูสิ คุณค่าขนาดไหน สีเลนะสุคะติง ยันติ สีเลนะโกคะสัมปะทา ศิลทำให้ถึง โภคสมวัตติ ศิลทำให้ถึงสิ้นสุดแห่งความเป็นทุกข์ได้ ศิล สมาธิ ปัญญา มีในหัวใจของเรา ค้นคว้าในหัวใจของเรา เกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา เป็นประโยชน์กับตัวเองถ้าคนฉลาด ถ้าคนกึ่ง เรามีความสำคัญมันก็หาความเป็นโลกด้วย โลกกับธรรมอยู่ด้วยกันแต่ไม่เหมือนกัน แต่มันอยู่ด้วยกัน อยู่ที่วุฒิภาวะของคนจะรู้ค้นอย่างไร? จะเป็นประโยชน์อย่างไร?

โลกกับธรรมอยู่กับเรา ใจกับกายก็อยู่กับเรา ทุกข์กับสุขก็อยู่กับเรา ของคู่ แล้วทำให้ของเป็นหนึ่งเดียวที่ไม่แปรสภาพอีก อยู่กลางหัวใจของเราเท่านั้น เอวัง